СХВАЛЕНО
протокол засідання педагогічної ради
КЗО «Спеціальна школа «ШАНС» ДОР»
26.10.2026 № 3

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. директора
КЗО «Спеціальна школа «ШАНС» ДОР»
_____ Крістіна ТОРОП

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання і протидію насильству, зокрема булінгу (цькуванню), та жорстокому поводженню з дітьми в комунальному закладі освіти «Спеціальна школа «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради»

1. Загальні положення

1.1. Дане Положення регулює питання організації захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження з дітьми в комунальному закладі освіти «Спеціальна школа «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради» (далі – Заклад).

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», Постанови Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 р. № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми», Постанови КМУ від 4 червня 2025 р. № 658, а також Наказу Міністерства освіти і науки України від 18.06.2026 № 961 «Про внесення змін до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 липня 2026 р. за № 1078/46472 (далі – Наказ МОН № 961).освіти під час освітнього процесу, а також під час заходів, пов'язаних з освітнім процесом, що проводяться поза межами Закладу.

1.3. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників колективу закладу освіти під час освітнього процесу, а також під час заходів, пов'язаних з освітнім процесом, що проводяться поза межами Закладу

1.4. Основні терміни та поняття, що використовуються в цьому Положенні:

- Учасники колективу закладу освіти – здобувачі освіти, керівник, педагогічні, медичні працівники та інші особи, залучені до освітнього процесу, батьки або інші законні представники здобувачів освіти.
- Насильство в закладі освіти – умисне діяння (дія або бездіяльність) одного або кількох учасників колективу закладу освіти щодо іншого (інших), що порушує його (їхні) права, свободи та/або завдає фізичної, психологічної, майнової, моральної шкоди.
- Булінг (цькування) – систематичне (повторюване два чи більше разів протягом останніх 12 місяців) насильство, що вчиняється стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників колективу закладу освіти, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого. Факт вчинення булінгу (цькування) встановлюється виключно судом.
- Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливлюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема шляхом фізичного та/або психологічного

насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу, поширення неправдивих відомостей, у тому числі в кіберпросторі).

- Здорове освітнє середовище – сукупність умов, заходів і правил, спрямованих на формування культури здорового способу життя, культури діалогу та ненасильницької, безконфліктної комунікації.
- Жорстоке поводження з дітьми – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, у тому числі домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини (вербування, переміщення, переховування тощо), вчинені з метою експлуатації.

1.5. Форми насильства:

- фізичне насильство – умисне нанесення ударів, штовхання, підніжки, побої, заподіяння тілесних ушкоджень, незаконне позбавлення волі;
- психологічне насильство – словесні образи, погрози, приниження гідності, залякування, переслідування, ігнорування, бойкот, контроль у репродуктивній сфері, поширення образливих чуток;
- економічне насильство – умисне позбавлення чи пошкодження одягу, особистих речей, їжі, коштів, документів, вимагання грошей, залишення без догляду, примушування до праці;
- сексуальне насильство – будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно дитини або в її присутності, принизливі погляди, жести, образи сексуального характеру;
- кібербулінг – приниження, цькування, переслідування чи поширення неправдивої інформації з використанням засобів електронних комунікацій (мобільних телефонів, Інтернету, соціальних мереж).

2. Основні завдання щодо запобігання та протидії насильству і жорстокому поводженню в закладі освіти

Основними завданнями Закладу у сфері протидії насильству є:

- створення безпечного та здорового освітнього середовища;
- формування в учасників колективу культури ненасильницької поведінки та толерантності;
- вироблення чіткої офіційної позиції Закладу щодо неприпустимості будь-яких форм насильства;
- розроблення та оприлюднення правил поведінки здобувачів освіти;
- забезпечення відкритого доступу на сайті Закладу до інформації про порядок подання заяв, контакти уповноваженої особи та гарячих ліній допомоги;
- проведення планових інформаційно-просвітницьких та превентивних заходів.

3. Порядок подання та розгляду повідомлень про випадки насильства та/або жорстокого поводження

3.1. Учасники колективу закладу освіти, яким стало відомо про випадок насильства, жорстокого поводження або про загрозу його вчинення стосовно дитини, зобов'язані невідкладно повідомити про це керівника Закладу або уповноважену особу.

3.2. Повідомлення може бути подано:

- в усній формі (особисто керівнику або уповноваженій особі);
- у письмовій формі (заява у довільній формі на ім'я керівника);
- в електронній формі (на офіційну електронну адресу Закладу);
- в анонімній формі (через спеціальну паперову скриньку для анонімних повідомлень або через онлайн-форму зворотного зв'язку на сайті Закладу).

3.3. Якщо випадок насильства або жорстокого поводження стосується самого керівника Закладу, або якщо керівник не вживає належних заходів, повідомлення подається безпосередньо засновнику Закладу (Дніпропетровській обласній раді) або до органу управління освітою.

3.4. Уповноважена особа Закладу реєструє кожне отримане повідомлення (зокрема й анонімне) в Журналі реєстрації повідомлень про випадки насильства в день його отримання.

3.5. Керівник Закладу розглядає повідомлення протягом однієї доби з моменту його реєстрації.

3.6. У разі виявлення фактів або обґрунтованих підозр щодо загрози життю чи здоров'ю дитини (зокрема сексуального чи важкого фізичного насильства), керівник Закладу або уповноважена особа зобов'язані негайно (протягом 3 годин з моменту виявлення) повідомити органи Національної поліції України (102) та Службу у справах дітей.

4. Порядок реагування та організація роботи комісії

4.1. Для реагування на випадки насильства, булінгу (цькування) або жорстокого поводження в Закладі утворюється єдина постійно діюча Комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі – Комісія). Склад Комісії затверджується щорічно наказом керівника Закладу на початку навчального року.

4.2. До складу Комісії обов'язково входять: керівник Закладу (голова Комісії) або уповноважена ним особа, практичний психолог, соціальний педагог, представники педагогічного колективу. До роботи Комісії за згодою залучаються представники підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та Служби у справах дітей.

4.3. За наявності повідомлення про випадок насильства керівник Закладу скликає засідання Комісії не пізніше ніж через 3 робочих дні з дня реєстрації повідомлення.

4.4. Головною метою роботи Комісії є оцінка обставин випадку, визначення індивідуальних потреб постраждалої дитини, кривдника та свідків, а також організація для них комплексної психосоціальної та педагогічної підтримки. Комісія не перебирає на себе функції суду і не приймає рішень про винуватість особи у вчиненні булінгу, оскільки це є виключною компетенцією суду.

4.5. Під час роботи Комісії та збору інформації обов'язково враховується думка дитини (якщо вона спроможна її висловити) у спосіб, що мінімізує її повторну травматизацію. Батьки або законні представники дитини мають право бути присутніми на засіданні Комісії, якщо вони не є кривдниками у цьому випадку.

4.6. За результатами засідання Комісії складається Протокол, який підписують усі члени Комісії, що брали участь у засіданні. У Протоколі фіксуються рішення щодо плану невідкладних заходів реагування.

5. Права та обов'язки учасників колективу закладу освіти

5.1. Здобувачі освіти мають право на:

- безпечні умови навчання, повагу до своєї людської гідності;
- захист від будь-яких форм насильства, експлуатації, дискримінації, приниження честі та гідності;
- отримання невідкладної психологічної та соціально-педагогічної допомоги у разі потрапляння в ситуацію насильства, булінгу або жорстокого поводження.

5.2. Здобувачі освіти зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників колективу, дотримуватися етичних норм та правил поведінки;
- не вчиняти дій, що містять ознаки насильства, та не підтримувати такі дії інших осіб;
- повідомляти працівників Закладу про відомі їм випадки або загрози насильства.

5.3. Керівник Закладу зобов'язаний:

- забезпечувати неухильне виконання вимог Наказу МОН № 961;
- контролювати реалізацію плану заходів із превенції насильства в Закладі;
- у разі підтвердження випадку насильства чи булінгу забезпечити негайне інформування органів поліції та Служби у справах дітей (відповідно до встановлених строків);
- організувати надання соціальних та психолого-педагогічних послуг постраждалим дітям, свідкам та кривдникам.

5.4. Педагогічні та інші працівники Закладу зобов'язані:

- невідкладно припиняти будь-які виявлені прояви насильства між учасниками освітнього процесу;
- за необхідності надавати або організовувати надання першої домедичної допомоги дитині;
- негайно інформувати керівника Закладу або уповноважену особу про виявлені факти насильства або підозри щодо жорстокого поводження з дитиною;
- сприяти роботі Комісії, брати участь у реалізації заходів підтримки та програм виховного впливу;
- дотримуватися педагогічної етики, особистим прикладом утверджувати повагу до прав людини і гуманізму.

5.5. Батьки (законні представники) здобувачів освіти мають право:

- отримувати повну інформацію про заходи, які вживає Заклад для протидії насильству;
- брати участь у засіданнях Комісії під час розгляду випадків за участю їхньої дитини;
- вимагати проведення неупередженого збору інформації та реалізації заходів безпеки для дитини.

5.6. Батьки (законні представники) зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до прав, свобод та гідності інших людей;
- особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі, не допускати проявів домашнього насильства;
- сприяти Закладу та Комісії у зборі інформації та врегулюванні ситуацій, пов'язаних із насильством;

- виконувати рішення та рекомендації Комісії щодо психолого-педагогічного супроводу дитини.

6. Відповідальність осіб, причетних до вчинення насильства та/або неповідомлення про нього

6.1. Особи, які вчинили насильство, булінг (цькування) або жорстоке поводження стосовно дитини в Закладі, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України.

6.2. Посадові особи та працівники Закладу, які стали свідками або отримали достовірну інформацію про насильство та умисно приховали цей факт або не повідомили керівника Закладу, несуть дисциплінарну відповідальність.

6.3. Керівник Закладу освіти несе персональну відповідальність за неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) або насильства в Закладі, що тягне за собою накладення стягнень згідно із законодавством України.

7. Взаємодія з іншими органами та службами

7.1. Заклад здійснює регулярну взаємодію у сфері протидії насильству із Службою у справах дітей, Центрами соціальних служб, органами Національної поліції, медичними закладами та громадськими організаціями.

7.2. Представники суб'єктів взаємодії залучаються до проведення спільних занять, тренінгів, правопросвітницьких заходів для учнів, батьків та вчителів Закладу.

7.3. У разі потреби Заклад скеровує постраждалих дітей та їхніх батьків до місцевих центрів системи безоплатної правової допомоги (БПД) для захисту їхніх прав та інтересів.

8. Прикінцеві положення

8.1. Це Положення затверджується наказом керівника Закладу та є обов'язковим для виконання всіма учасниками колективу Закладу.

8.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться шляхом видання нового наказу керівника Закладу у разі змін у чинному законодавстві України.

8.3. Заклад забезпечує постійний відкритий доступ до цього Положення на своєму офіційному вебсайті та на інформаційних стендах Закладу.